

ЗВІТ З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2018 РІК: ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

У науково-дослідній роботі брали участь 100% професорсько-викладацького складу (309 осіб), але це на 2,5% менше порівняно з минулим роком, серед них 37 докторів наук (12%), 195 кандидатів наук (63%). Серед виконавців НДР – 4 Заслужених діячі науки і техніки України, 9 Лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки.

Процес підготовки аспірантів здійснюється в рамках новоствореної структури – Докторської школи за 5 спеціальностями.

Планові показники з прийома в аспірантуру були перевиконані. Зараховано 10 аспірантів (5 – за технічним напрямом та 5 – за економічним напрямом, з яких 3 за контрактною формою).

Усі випускники аспірантури (13 осіб) атестовані, але нажаль не захистили дисертацію своєчасно.

На підготовку в докторантурі було виділено 1 місце за економічним спрямуванням. План виконано.

Випускників докторантури було 7 осіб. Серед них 3 докторанти захистили дисертації вчасно.

У 2018 р. у трьох спеціалізованих вищих радах захищено 9 кандидатських дисертацій та 8 докторських.

На цей час відхиленіх дисертацій не було.

Матеріально-технічне забезпечення наукових досліджень та розвиток інноваційних структур. Для проведення досліджень використано існуючу матеріально-технічну базу – 13 науково-дослідних лабораторій і 5 наукових центрів та 3 науково-освітньо-виробничих кластери.

У рамках науково-освітньо-виробничого кластеру «ХДУХТ-ТОВ «КАПСУЛАР»-ТОВ «Тайфун-2000» (керівник – д.т.н., проф. Є.П. Пивоваров) протягом звітного року була завершена наукова робота «Наукові основи технологій харчової продукції лікувально-профілактичного призначення, одержаної шляхом акумуляції функціональних інгредієнтів». На базі науково-дослідної роботи «FOOD RESEARCH AND DEVELOPMENT (R&D) LAB» розроблено:

- «Технологію олії соняшникової капсульованої»;
- «Технологія виробництва хліба зі шротом зародків вівса та жміхом зародків кукурудзи»;
- «Технологія дресингів капсульованих»;
- «Технологія напівфабрикатів з сиру кисломолочного».

Замовниками результатів даних наукових проектів є: ТОВ «Капсулар»; ТОВ «Тайфун-2000»; Корпорація «Бісквіт-Шоколад»; Компанія «Elayo grupo»; ТОВ «Хр. Хансен Україна».

Спільна наукова програма з підприємством-партнером «Elayo» (Іспанія), в межах якої науковці професор О.О. Гринченко та доцент О.Ю. Нагорний набули досвіду провідних сучасних технологій на виставці підприємств харчової промисловості світу «SIAL inspire food business» у м. Париж, Франція.

Доцент Т.В. Черемська спільно з підприємством ТОВ «В.А.Н. Фудз» ознайомилася зі світовими сучасними

технологіями та сучасним обладнанням хлібопекарної, кондитерської, харчоконцентратної промисловості на Міжнародній виставці з виробництва випічки, кондитерських виробів та снеків «IBA – 2018» у м. Мюнхен, Німеччина.

21 грудня 2018 року проф. Є.П. Пивоваровим було організовано обговорення питання про взаємовигідну співпрацю у науковій та освітній сферах між ХДУХТ та китайською компанією «Future Intelligence Co., Ltd».

Науково-освітньо-виробничий кластер «Повноцінне харчування: інноваційні аспекти технології, енергоефективного виробництва та маркетингу» (керівник – д.т.н., проф. В.В. Євлаш).

На рамках кластеру успішно здійснюється пошук нових партнерів. Налагоджені зв'язки в галузі освіти та наукових досліджень з кафедрою технології молока і м'яса Сумського національного аграрного університету, кафедрою неорганічної хімії ХНУ імені В.Н. Каразіна, ФТІНТ ім. Б.І. Веркіна НАН України та ін.

Результатом видавничої діяльності кластеру стало видання понад 10 статей у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Web of Science™ Core Collection та SCOPUS.

Проведено науковий семінар «Нанотехнології у харчовій промисловості». Учасники кластеру взяли активну участь у проведенні VI міжнародного фестивалю «Повноцінного життя».

Науково-практичний проект «Новітні продукти із доведеною біологічною дією для харчування молоді: створення та просування на ринок» підготовлено до участі в конкурсі «Харків – місто молодіжних ініціатив. Розумному місту – креативна молодь». З метою обміну досвідом між студентською, викладацькою аудиторією та представниками бізнесу, тор-менеджерами з маркетингу в рамках проекту «Мої успіхи в маркетингу» проведено майстер-клас «Практичний маркетинг для першого бізнесу».

За результатами проведеної Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Маркетингові інновації в освіті, туризмі, готельно-ресторанній, харчовій індустрії та торгівлі» ініційовано (за підтримки Харківської міської ради) створення кластеру готельно-ресторанної і харчової індустрії Харківського регіону.

Серед останніх досягнень можна назвати:

- отримання д.т.н., професором В.В. Євлаш гранту Південно-Казахстанського державного університету ім. М. Ауезова;

- отримання д.т.н., професором В.О. Потаповим грантау Південно-Казахстанського державного університету ім. М. Ауезова;

- перемогу у міжнародному проекті «HIT International Innovation and Entrepreneurship Competition on Chemistry and Chemical Engineering» (керівник: д.т.н., проф. В.В. Євлаш; консультант: С.М. Губський; учасники: М.І. Лабазов та Я.А. Інютіна (НН ІХТБ ХДУХТ).

Освітньо-науково-виробничий кластер «Облік і фінанси в управлінні сталим розвитком Харківського регіону» (керівник – д.е.н., проф. А.С. Крутова).

Результати діяльності: організація проведення низки заходів, серед яких: Круглий стіл за темою: «Державне регулювання соціальних стандартів в Україні: проблеми

та перспективи»; науково-практичний семінар за темою: «Податкове реформування в Україні: підсумки 2018 року та перспективи розвитку»; Науково-дослідна робота за господоговірною темою № 8-17-18 Д (1117U006472) «Розробка методичних рекомендацій з управління комерційною діяльністю підприємств оптової торгівлі» (на замовлення ПП «Бригантина», загальний обсяг надходжень 93300 грн); проходження практики і захист дипломних робіт студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на ТВ БВ «10020/0329 філії ХОУ АТ «Ощадбанк» – 7 осіб; ТОВ «Кріан» – 3 особи; I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Імплементація інновацій обліково-аналітичного забезпечення сталого розвитку сучасного бізнесу»; I Міжнародна науково-практична конференція «Фінансові механізми сталого розвитку України»; Міжнародна науково-практична інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Актуальні проблеми та перспективи розвитку України в галузі управління та адміністрування: ініціативи молоді».

Діяльність Науково-дослідного центру «Економічні дослідження проблем розвитку підприємництва в Україні» (керівник д.т.н., проф. М.В. Чорна) пов’язана з:

- участю в розробці та реалізації Програми підтримки розвитку підприємництва в м. Харкові на 2018-2022 рр.: ребрендингом веб-ресурсу «Інвестиційний портал м. Харкова» на порталі підприємництва і споживчого ринку; дистанційним консультуванням підприємців; проведеннем 8 круглих столів з питань взаємодії міської влади, бізнесу та освіти, а також молодіжного підприємництва;
- участю в реалізації проекту «Посилення впливу громадськості на євроінтеграційні процеси у сфері науково-технічного та інноваційного розвитку України» в межах грантового компонента проекту «Громадська синергія»;
- співпрацею з Харківською міською та обласною радами;
- підготовкою проекту концепції розвитку харчової та переробної промисловості Харківської області.

Концепція розвитку харчової та переробної промисловості Харківської області відповідно до «Стратегії соціально-економічного розвитку Харківської області до 2020 року «Харківщина – 2020», спрямованої на підвищення ефективності системи продовольчого забезпечення як складового чинника зростання рівня та якості життя населення.

Визначено основні принципи державної та регіональної політики з формування ефективної системи харчової індустрії, які стали підґрунтям розробленої Концепції, визначені основні стратегічні напрямки її розвитку та механізм реалізації.

Прийняття Концепції та заходів з її реалізації надасть можливість відродити вплив і ефективність переробної та харчової промисловості у забезпеченні продовольчої безпеки регіону, підвищити рівень та якість харчування населення Харківської області.

Результати діяльності StartUp-центру (керівник – д.е.н., проф. В.А. Гросул).

Протягом звітного року в університеті ефективно функціонував центр просування ідей – StartUp-центр

ХДУХТ, метою діяльності якого є розвиток інноваційної та підприємницької активності студентів університету. У діяльності StartUp-центру брали участь студенти різних курсів і факультетів, а також викладачі ХДУХТ. Робота проводилася за такими напрямами: активізація співпраці представників бізнесу, освітнього та наукового середовища; розробка і просування студентських інноваційних проектів, підтримка та розвиток підприємницьких ініціатив; створення умов для формування та розвитку співробітництва бізнес-товариства та активної молоді; сприяння професійній орієнтації та розвитку особистісної ефективності.

Основними партнерами StartUp-центру ХДУХТ є департамент економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації, Харківський регіональний фонд підтримки підприємництва, Харківська обласна молодіжна організація «Спілка молодих підприємців», Центр бізнес-освіти Білоруського торгово-економічного університету (м. Гомель, Білорусь), Громадський інформаційно-аналітичний Центр для молоді (м. Харків).

У межах StartUp-центру за звітний період студенти ХДУХТ взяли участь і отримали перемоги у низці заходів різного рівня:

- Міжнародний конкурс молодіжних проектів «Молодежь и предпринимательство» (м. Гомель, Білорусь);
- Міжнародний конкурс молодіжних проектів «StartUp projects» (м. Єреван, Арmenія);
- Міжнародний науковий семінар «Аспекти розвитку молодіжного підприємництва в Україні, Білорусі і Молдові в контексті процесів європейської інтеграції» (м. Гомель, Білорусь);
- Міжнародний науковий семінар «Досвід молодіжного підприємництва в умовах європейської інтеграції в країнах Балтії» (м. Рига, Латвія);
- Міжнародний науковий семінар «Проблеми і перспективи молодіжного підприємництва у Вірменії та Грузії» (м. Батумі, Грузія);
- Міський конкурс «Харків-місто молодіжних ініціатив» (Україна, м. Харків);
- Всеукраїнський фестиваль інновацій (Україна, м. Київ);
- Міжнародний конкурс молодіжних проектів (Вірменія, м. Єреван);
- Ярмарок стартапів (Україна, м. Харків).

У цілому в університеті виконувалось 86 наукових робіт, з них: 3 за рахунок коштів державного бюджету України, з них 2 прикладні роботи та 1 наукова робота молодих учених.

29 НДР виконувалась в рамках основного часу викладачів, 28 господоговірних НДР та 26 робіт з надання наукових послуг. Завершених робіт – 49 одиниць (з них 2 держбюджетних, 33 господоговірних, 14 НДР за планом університету). Результати впроваджені у виробництво (58 актів, з них 30 за фінансованими тематиками) та освітній процес (75 актів, з них 35 за фінансованими тематиками). При цьому створено 105 одиниць науково-технічної продукції, з них 23,8% – методів, теорій, 12,4% – нових технологій та інше – 54,3%, що підтверджено відповідними актами.

Загальний обсяг фінансування наукових досліджень складає 1608,6 тис. грн, при цьому фінансування із загального фонду складає 941,6 тис. грн, зі спеціального фонду – 667 тис. грн. Обсяг фінансування наукової діяльності на одного науково-педагогічного працівника університету складає 5206 грн.

За господарською тематикою отримано 796,4 тис. грн, що складає 100,4% від планового показника. При цьому кафедрами ННІХТБ виконано завдання на 100,1%, факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю – на 97,4%, обліково-фінансового факультету – на 95,7%, економічного факультету – на 96,2%, факультету менеджменту – на 117,1%.

Протягом звітного року професорсько-викладацьким складом, аспірантами і докторантами університету опубліковано: 58 монографій; 3 підручники; 47 навчальних посібників; більш ніж 2 тис. публікацій, з них 144 публікацій у зарубіжних виданнях.

Опубліковано статей – 445 од., з них у міжнародних наукометрических базах – 292 од., у тому числі 37 у базі даних Scopus, 21 – Web of Science. З 37 публікацій у журналах Scopus 3 – Велика Британія, 2 – Венесуела, 2 – Індія, 1 – Македонія, 29 – Україна. Усі статті Web of Science опубліковані в Україні.

За останні 2 роки більш ніж у 2 рази виріс індекс Гірша ЗВО.

Протягом року видано по два випуски збірників наукових праць технічного та економічного напрямів та збірник наукових праць здобувачів вищої освіти. Проведено роботу з переформування складу редакційних колегій наукових збірників відповідно до Порядку формування Переліку наукових фахових видань України. Усі члени редколегій були рівномірно завантажені і працювали якісно. До всіх конференцій видано 7 збірників тез доповідей. Уся видана література своєчасно розміщується на сайті університету та вноситься до репозитарію.

Забезпечений доступ науковим, науково-педагогічним працівникам, докторантам, аспірантам, здобувачам вищої освіти до інформаційних ресурсів наукометрических баз даних Web of Science, Scopus.

З напряму патентної роботи – подано 77 заявок і отримано 106 охоронних документів, а також 8 позитивних рішень.

Оприлюднено 20 технологічних пропозицій в мережі трансферу технологій.

Реалізовано 10 ліцензій на об'єкти інтелектуальної власності на суму 91,5 тис. грн.

Університетом проведено 5 наукових конференцій науково-педагогічного складу (з них 3 міжнародні), 2 конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, 4 наукових семінари.

Проведено низку круглих столів у рамках заходів до Всесвітнього дня науки.

Взято участь у 15 виставках. Досягненнями участі у виставках є численні грамоти, дипломи, подяки.

Особливо відзначились представники наукової школи проф. Р.Ю. Павлюк, якими отримано низку медалей та дипломів за участь у фестивалях та чемпіонатах з кулінарного мистецтва.

У звітному році відбулося відрядження делегації ХДУХТ до Китайської Народної Республіки на

запрошення та за рахунок консалтингової компанії Hua Yue Dong Fang з міста Харбін – офіційного представництва Харківської області в провінції Хейлунцзян, з якою було підписано договір про співпрацю, а також підписано договір на відкриття офіційного представництва нашого університету в м. Харбін на базі консалтингової компанії Hua Yue Dong Fang, яка зобов'язується сприяти просуванню розробок університету на китайський ринок науково-технічної продукції. Першим кроком з реалізації цієї співпраці стала пропозиція про створення спільної лабораторії з вивчення і розробки функціональних продуктів харчування.

За високі показники в науковій роботі значну кількість співробітників було заохочено нагородами як державного, так і регіонального рівня.

Про авторитетність вчених університету свідчить їх залучення до роботи в різних наукових інституціях на рівні державних комітетів, експертних рад та секцій МОН України.

Кількість студентів, що брали участь у виконанні НДР – 665 особи (40 %). З оплатою працювали – 24 студенти, з них: 9 – із загального фонду; 15 – із спеціального фонду. Позитивні результати участі у Всеукраїнській студентській олімпіаді, II-му етапі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Харчові технології та інженерія», II-му турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт із природничих, технічних та гуманітарних наук з напряму «Економіка та управління в сфері торгівлі». За результатами участі у конкурсі «Харчові технології 2018», що проводиться Благодійним Фондом «Фонд Бориса Колеснікова», 5 студентів стали переможцями і отримали сертифікати на міжнародну кондитерську виставку «ISM – 2018».

Студентами опубліковано більше 1 тисячі наукових статей та тез доповідей.

Кращі студенти університету отримують стипендії державного рівня – 7 осіб: Президента України – 3 особи; Верховної Ради України – 1 особа.

Перспективи подальшого розвитку викладено в «Програмі розвитку науково-інноваційної діяльності Харківського державного університету харчування та торгівлі на період до 2022 року», деякі з головних позицій перераховано нижче:

Формування фінансування наукових досліджень:

- сприяння формуванню бюджетного фінансування і отриманню додаткових джерел фінансування;
- формування базового бюджетного фінансування;
- отримання додаткових джерел фінансування для проведення наукових досліджень шляхом розвитку співпраці.

Підвищення якості роботи з рекламиування наукових розробок.

Активізація участі вчених у міжнародних програмах та утвердження університету в міжнародному науковому просторі.

Розвиток винахідницької діяльності.

Зростання індексу цитування і підвищення рейтингу вчених університету, наукових колективів.

Розвиток наукової роботи студентів.

В.М. Михайлов, проректор з наукової роботи, д.т.н., професор